

Strängnäs kommun
kommun@strangnas.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Vasaskolan
i Strängnäs kommun

Tillsyn i Vasaskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn i Strängnäs kommun under hösten 2016. Vasaskolan besöktes av Skolinspektionen den 18 januari 2017.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2017-06-09
Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

Sammanfattande bedömning

Tillsynen av Vasaskolan visar att utbildningen som helhet inriktas mot de nationella målen. Skolinspektionens utredning visar emellertid att rektorn vid organiseringen av undervisningen delvis frångår skollagens krav på att i undervisningen använda lärare som har ämnesbehörighet. Rektorn behöver därför se till att lärarna bedriver undervisning i de ämnen som de har behörighet i. Vidare behöver rektorn se till att psykolog används i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete för att stödja eleverna mot utbildningens mål.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Strängnäs kommun att senast den 9 juni 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

2017-03-09

3 (8)

Dnr 43-2016:4467

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Strängnäs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. (2 kap. 13 och 17-18 §§ skollagen)
- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att lärarna vid skolenheten är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav.
- Rektorn ska se till att samtliga kompetenser ingår i elevhälsan, samt att elevhälsan vid Vasaskolan främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevers utveckling mot utbildningens mål. Skolpsykolog ska ingå i det främjande och förebyggande arbetet.

Motivering till bedömning av brist

Lärares behörighet

Av Skolinspektionens utredning framgår att det finns lärare med legitimation som bedriver undervisning i ämnen som de inte har behörighet för trots att det finns behöriga lärare inom skolenheten att tillgå. Detta eftersom skolan är organiserad utifrån ett klassläraresystem, vilket innebär att klasserna huvudsakligen undervisas av en och samma lärare i flera ämnen än vad läraren har behörighet att undervisa i. En sådan organisering av undervisningen medför enligt Skolinspektionen att eleverna inte alltid undervisas av lärare som har den ämnesutbildning som eleven har rätt att förvänta sig. Mot bakgrund av det som framkommit i utredningen bedömer Skolinspektionen att organiseringen av undervisningen på Vasaskolan därmed inte står i överensstämmelse

2017-03-09

4 (8)

Dnr 43-2016:4467

med skolförfattningarna. Det har av utredningen inte heller framkommit sådana skäl som medför att skolans organisering av undervisningen kan anses falla in under någon av undantagsbestämmelserna i skollagen.

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller nämnda krav eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:195 s. 262) har rektorn ansvar för att undervisningen bedrivs på ett sådant sätt att lärare används för sådan undervisning som läraren har utbildning för.

Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att rektorn organiserat undervisningen utifrån ett klassläraresystem istället för den ämnesbehörighet respektive lärare har. Den undervisande läraren följer eleverna från förskoleklass till och med årskurs 3 och börjar därefter om i förskoleklass. På Vasaskolan har det inte varit någon större diskussion om ämnesbehörighet. Den diskussionen har varit mer aktuell vid de skolenheter i kommunen där eleverna får betyg. Samtliga klasslärare undervisar i ämnet bild, oavsett om de är behöriga eller inte. Även i engelska och samhällsorienterande ämnen bedrivs viss undervisning av lärare som saknar behörighet att undervisa i ämnena. Av den skriftliga redovisning som huvudmannen lämnat in till Skolinspektionen framgår att det på Vasaskolan finns lärare med behörighet i dessa ämnen.

Elevhälsa

Skolinspektionens bedömer att psykolog inte deltar i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete för att stödja eleverna mot utbildningens mål. Av utredningen framgår att elevhälsan på skolan genomför insatser som är hälsofrämjande och förebyggande men att psykolog inte deltar i insatserna. Att enbart anlita psykolog för att genomföra utredningar av enskilda elever innebär inte att Vasaskolan lever upp till författningarnas krav om en samlad elevhälsa som främst är förebyggande och hälsofrämjande.

I skollagen anges att för eleverna i grundskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. En samlad elevhälsa ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För elevhälsans psykologiska insatser ska det finnas tillgång till psykolog. Arbete med elevhälsa bör i stor utsträckning vara hälsofrämjande och ha en förebyggande inriktning och förutsätter därför en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper på skolan (prop. 2009/10:165 s. 275 f.)

Av intervjuer med rektorn och företrädare för elevhälsan framgår att psykolog köps in för att utreda enskilda elever men används inte i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Företrädare för elevhälsan uppger vidare att Vasaskolan tidigare hade tillgång till psykolog och att det nu märks på resultatet att skolpsykolog saknas för att elevhälsan ska kunna bedriva hälsofrämjande och förebyggande insatser.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten vid Vasaskolan inte uppfyller de krav som ställs i författningarna, föreligger skäl att förelägga Strängnäs kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetsätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

2017-03-09

6 (8)

Dnr 43-2016:4467

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studierutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivo ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Beslutsfattare

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Vasaskolan

Erik Ahlsén
Föredragande

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Fakta om Vasaskolan

Utbildningen i Vasaskolan omfattar grundskola årskurs F-3 samt fritidshem. Skolenheten har 269 elever, varav nio elever går i förberedelseklass. Skolenheten leds av en rektor. Fritidsverksamheten i Strängnäs kommun bedöms i ett övergripande huvudmannabeslut.